Beengedjük vagy kizárjuk az MI-t a könyvtárpedagógiából?

Bánáti Péter
Koch Valéria Iskolaközpont, Pécs
könyvtárostanár
2026.11.09.

A feladat

„Mi köze van Beatrix Potternek a világ legrégebbi biológiai társaságához? Válaszolj a kérdésre németül (150 szó)! Mutasd be a biológiai társaságot is 150 szóban – szintén németül. Kérlek, add meg a forrásokat is!

A feladatot először mesterséges intelligencia nélkül, majd mesterséges intelligenciával oldd meg, és jegyezd fel az ehhez szükséges időtartamot.”

Információkeresés és -feldolgozás

1. „Tervezés: a) problémafelismerés, b) feladat értelmezése c) információkereső stratégia kiválasztása
2. Keresés: a) forráskeresés
3. Kiválasztás: a) forrásértékelés
4. Feldolgozás: a) információk kinyerése – információkeresés
5. Megoldás: a) megoldás, b) értékelés c) alkalmazás d) reflexió”

(Dömsödy et al., 2021, p. 128.)

skill skipping - készségkihagyás

deskilling- képességvesztés

Cél vagy út?

helyettesítés

támogatás

Kritikai gondolkodás

*…bár a generatív MI **javíthatja** a dolgozók **hatékonyságát**, **gátolhatja** a munkával való **kritikai elkötelezettséget**, és hosszú távon az eszközre való túlzott hagyatkozáshoz és az **önálló problémamegoldó készség csökkenéséhez** vezethet. A generatív MI képességébe vetett nagyobb bizalom a feladat elvégzésében **kevesebb kritikai gondolkodási erőfeszítéssel jár**. A generatív MI-eszközök használatakor a kritikai gondolkodásba fektetett erőfeszítés az **információgyűjtésről** az **információ-ellenőrzésre**, a **problémamegoldásról** a mesterséges intelligencia válaszainak **integrálására**, a **feladatvégrehajtásról** pedig a **feladatfelügyeletre** változik*” (Lee et al., 2025).

Mikor alkalmazzuk az MI-t?

1. Első négy év – alapvető képességek és készségek, tanulási stratégiák …

2. 5-8. osztályban – kritikai gondolkodás fejlesztése + formális műveletek kialakulásának kezdete

3. 9. osztálytól – pozitív tanulási haszonegyenleg; tanár felelőssége

Útravaló

„A tanulóknak lehetőséget kell adni arra, hogy ***önállóan****, a mesterséges intelligencia mankója nélkül* ***gondolkodjanak****, kutassanak és írjanak. Mert az önálló gondolkodás képessége még a digitális korban is az* ***egyik legfontosabb készség****, amit a diákjainknak adhatunk. […] A mesterséges intelligenciában rejlő lehetőségek sokfélék és változatosak, de nem szabad, hogy kiszorítsák a tanulás alapjait. A* ***mi felelősségünk****, hogy úgy kezeljük e technológia használatát,* ***hogy az elősegítse a tanulási folyamatot****, ne pedig lerövidítse*” (Nuxoll, 2024).

Köszönöm a figyelmet

Felhasznált források

Dömsödy, A., Hidvégi, K., Tóth, K., Cs. Bogyó, K. (2021) *Információzz! De miért?*, Könyvtárostanárok Egyesülete, Budapest. ISBN 978-615-81914-1-8

Lee, H., Sarkar, A., Tankelevitch, L., Drosos, I., Rintel, S., Banks, R., Wilson, N. (2025) *The Impact of Generative AI on Critical Thinking: Self-Reported Reductions in Cognitive Effort and Confidence Effects From a Survey of Knowledge Workers*. Elérhető: https://dl.acm.org/doi/10.1145/3706598.3713778 (Utolsó elérés: 2026. 11. 07.)

Nuxoll, F. (2024) *Wenn KI das Lernen überholt: Eine Gefahr für die Bildung*, Campus Schulmanagemenet. Elérhető: https:// https://evido-magazin.de/artikel/wenn-ki-das-lernen-ueberholt-eine-gefahr-fuer-die-bildung (Utolsó elérés: 2026. 11. 07.)